ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. No. 115. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ЧЕРВНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 23, 1976 Ч. 115. VOL. LXXXIII

ЕЛІОТ РИЧАРДСОН РЕПРЕЗЕНТУВАТИМЕ ПРЕЗИДЕНТА І УРЯД ЗСА НА УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШІНГТОНІ

Вашінґтон. — Еліот Ричардсон, секретар торгівлі, репрезентуватиме президента Форда і Уряд ЗСА на великій Українській Всенародній Маніфестації в столиці, яка відбудеться цієї суботи, 26 червня, та включатиме „Похід Волі" від пам'ятника Вашінґтонові до пам'ятника Шевченкові — інформує з Білого Дому д-р Мирон Куропась, спеціяльний асистент президента Форда для етнічних справ. Маніфестація, як відомо, відбудеться в програмі започаткованого вже в столиці „Українського Тижня" з нагоди 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя першого масового українського поселення в цій країні. Секретар Ричардсон, як репрезентант Президента і Уряду ЗСА, буде головним промовцем під час маніфестації біля пам'ятника Тарасові Шевченкові — інформує д-р Мирон Куропась.

Еліот Ричардсон

В ЧІКАҐО ВІДБУЛАСЯ УСПІШНА ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

Чікаґо (О. В.). — Виставка української книжки в Чікаґо, поруч виставок народного і образотворчого мистецтва, філяделістика та ін., відбулася з успіхом під час триденного Українського Фестивалю 21, 22 і 23 (її для шкільної молоді треба було продовжити й на 24-го травня 1976 р.) з нагоди 200-річчя Америки й 100-річчя поселення українців у ЗСА. Виставка відбулася у приміщеннях катедрального собору св. Николая.

Святкове відкриття виставки української книжки, журналів і преси довершив у п'ятницю, 21 травня ввечорі, видавець Микола Денисюк, а започаткував його молитвою генеральний вікарій епархії св. Николая і настоятель катедрального собору, о. прелат Петро Леськів.

Головним промовцем святкового відкриття була письменниця (за професією також диплomована бібліотекарка) мґр Ганна Черінь-Панькова. У своїй доповіді накреслила вона ролю книжки й друкованого слова взагалі, а долю українських видань на чужині зокрема.

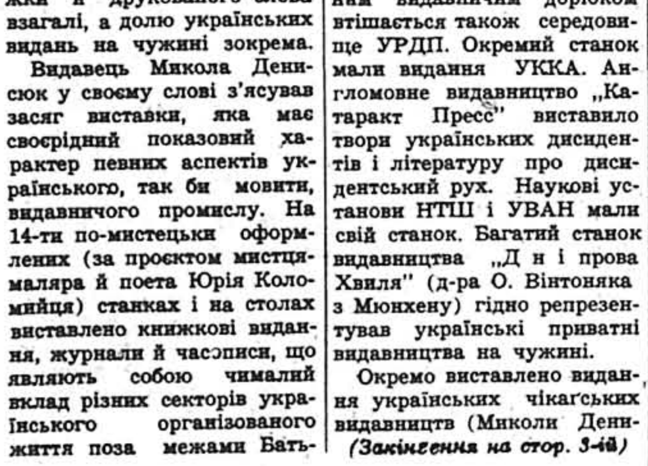
Видавець Микола Денисюк у своєму слові з'ясував засяг виставки, яка має своєрідний показовий характер певних аспектів українського, так би мовити, видавничого промислу. На 14-ти по-мистецьки оформлених (за проєктом мистця-маляра й поета Юрія Коломийця) станках і на столах виставлено книжкові видання, журнали й часописи, що являють собою чималий вклад різних секторів українського організованого життя поза межами Батьківщини в скарбницю рідної видавничої культури.

Виставкою охоплено видання українських церков з їх особливо великим видавничим дорібком: Української Католицької Церкви (ОО. Василіян з їх видавничих осередків у Ню Йорку, Торонті, Римі, з Арґентини й Бразилії); Українського Католицького Університету в Римі, розмірно молодого видавництва, але вже з монументальними виданнями; Епархії св. Николая і Братства св. Андрея в Чікаґо, Української Православної Церкви (видання з Бавнд Бруку, Вінніпеґу, Буенос Айресу й ін.) та Української Євангельсько - Баптистської Церкви (видання із ЗСА, Канади і ін.).

Показано багатство видань громадсько - суспільних середовищ, зокрема треба було доставляти столики до станків видавництв „Сучасність" і „Пролог" (Ню Йорк і Мюнхен) та видавництв Українського Визвольного Фронту (Ню Йорк, Торонто, Лондон і Мюнхен). Поважним видавничим дорібком втішається також середовище УРДП. Окремий станок мали видання УККА. Англомовне видавництво „Катаракт Пресс" виставило твори українських дисидентів і літературу про дисидентський рух. Наукові установи НТШ і УВАН мали свій станок. Багатий станок видавництва „Д н і прова Хвиля" (д-ра О. Вінтоняка з Мюнхену) гідно репрезентував українські приватні видавництва на чужині.

Окремо виставлено видання українських чікаґських видавництв (Миколи Дени-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Відкриття Виставки Української Книжки в Чікаґо. На світлині (зліва): ред. М. Панасюк, голова чікаґського УККА, ред. Я. Гайвас, організаційний референт Крайового Комітету 200-річчя й 100-річчя, письменниця мґр Ганна Черінь-Паньків, видавець М. Денисюк (відкриває виставку), о. прелат П. Леськів, генеральний вікарій єпархії св. Николая, мґр А. Антонович, голова Українського Літературного Фонду ім. І. Франка і д-р П. Турула, голова Комітету Днів Української Книжки в Чікаґо.

В ЕЛЛЕНВІЛЛІ ВІДБУЛАСЯ ВСЕАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ УЧИТЕЛІВ ШКІЛ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Елленвіл, Н. Й. (в. л-ць). — В днях 18-20-го червня тут на Оселі Спілки Української Молоді Америки, у новій, вигідній світлиці та побічних залях, відбулася всеамериканська конференція учителів шкіл українознавства, що її влаштувала Шкільна Рада УККА з участю 72 учителів і 5 гостей, які репрезентували школи в Асторії, Балтіморі, Боффало, Вашінґтоні, Віпані, Гартфорді, Ірвінґтоні, Джерзі Сиframework Ситі, Йонкерсі, Картереті, Нюарку, Ню Йорку (школа СУМА і „Самопомочі"), Пассейку, Рочестері, Сиракюзах, Трентоні (св. Йосафата і УНДім), Філядельфії (СУМА і Рідна Школа), Чікаґо, Елізабеті — разом 22 школи. Конференція, яка мала за завдання переглянути стан українського шкільництва, зробити відповідну аналізу і застановитися над завданням українського шкільництва в майбутньому — виконала — на нашу думку — своє завдання. У чотирьох панелях, доповідях досвідчених педагогів, як також дискусії присутні педагоги заторкнули ряд питань не тільки педагогічного, але також всеукраїнського значення.

Конференцію відкрив в п'ятницю, 18-го червня ц. р. о год. 7:30 вечором голова Шкільної Ради УККА проф. д-р Е. Жарський. Він також виголосив першу доповідь на тему: „Теперішній стан українського шкільництва та його проблеми". Друга передбачена доповідь інж. Д. Березовського, голови Централі Опікунів Шкіл Українознавства, не відбулася через перешкоду доповідача. Після доповіді д-ра Е. Жарського відбулась пожвавлена дискусія, в якій забирали голос в більшості молоді учителі. Цією сесією керував д-р Р. Дражньовський, заступник голови Шкільної Ради УККА і голова Ділового Комітету підготовки конференції, до якого входили ще: Христина Кульчицька, д-р О. Лужницький і д-р Е. Федоренко. Цього ж вечора була також покликана ділова президія конференції в особах: д-р Е. Жарський, д-р Р. Дражньовський (керівник президії), д-р Е. Федоренко, Наталія Хоманчук, (Асторія), д-р Р. Трач (Рочестер), д-р І. Гурин (Ню Йорк), інсп. Ю. Назаревич (голова Об'єднання Педагогів ЗСА, Чікаґо), проф. С. Демчишин (Ню Йорк). Цього ж дня о год. 10-й вечором відбулася перша товариська гутірка і виміна думок при перекусці.

В суботу, на другій сесії, керівником якої був д-р Е. Федоренко, приявні вислухали дві доповіді: д-ра І. Гурина про „Завдання і форму української школи в країнах нового поселення" та д-ра Р. Трача про „Українознавство чи україноцентризм". Обидві доповіді викликали у слухачів помітне враження, віддзеркаленням чого була велика і активна участь у дискусії (понад 20 осіб), в часі якої дискутанти порушили такі проблеми, як: мала участь дітей в школах українознавства, замале зацікавлення цими школами Централею УККА і батьками тощо, домагаючись при тому, щоб УККА чи XII Конґрес цієї Центральної Репрезентації, який, як відомо, відбудеться в жовтні ц. р., збільшив бюджет Шкільної Ради УККА, бо продовжування сьогоднішнього стану грозить занепадом українського шкільництва в ЗСА. Деякі учасники, в намаганні знайти покращення методів праці, пропонували організувати поїздки школярів до центрів української культури — інститутів, мистецьких ґалерій, виховних молодечих осель, церков, видавництв тощо. При тому деякі учителі наводили циферні дані і навіть висліди окремо переведених дослідів в школах українознавства для підтвердження не зросту, а занепаду українського шкільництва.

Перед початком третьої пополудневої сесії, конференцію вітали ред. В. Левенець від УНСоюзу і „Свобо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Виставка Козаків у Гантері

(Н.Н.) — Щороку літній сезон у Гантері починається виставкою образів Едварда Козака і синів — Юрія та Яреми. Ці виставки стають для Гантеру уже традиційними, тим більше, що цього року є якраз п'ятнадцять літ від першої виставки Ека, тоді ще без участи синів.

Однак цього року Е. Козак і сини присвячують виставку іншій важливій справі, а саме 200-літтю Американської Революції, а наші поселенці стали темою для нової серії карикатур Ека, п. заг., „Українці в Америці".

Крім цієї серії на виставці багато нових композицій з народного і гуцульського тематикою. Попри поважні і настроєві картини, як „Плач Ярославни", „Віють вітри" чи „Гуцульські жалі", є чимало веселих і погідних, як „Скоморохи" „Троїсті", чи „Колисала баба діда".

Цікаві теж декоративні панелі „в мозаїці", як „Коршма", „Було літо" і „Трембіти", виконані спільно батьком і сином Яремою. Ярема крім цього має приблизно 20 власних композицій, різнородних тематикою і стилем.

Спеціяльність Юрія, як і минулих років, малі ікони, з яких притягають увагу „Св. Юрій".

Новиною на виставці є копії Юрія Козака „Скитських скарбів", з яких деякі ориґінали можна було бачити недавно на спеціяльній виставці в Метрополітан Музеї в Ню Йорку. Виставка Е. Козака і синів буде показана теж на „Союзівці", десь у половині серпня.

У 100-РІЧЧЯ „ЕМСЬКОГО УКАЗУ"

Мюнхен (ОУПС). — Під патронатом Світового Академічного Комітету Вільних Українців підготовляється Міжнародна Наукова Конференція", присвячена ганебній забороні української мови т. зв. „Емським указом" у 1876 р. Крім не-українців до участи в конференції запрошені д-р К. Віда, проф. О. Ворушенко, д-р В. Чорній, д-р Д. Штогрин та інші. Підготовою конференції з рамени Т-ва Плекання Рідної мови займається проф. Яр. Рудницький із Канади.

ВИБОРИ В ІТАЛІЇ ЗАКІНЧИЛИСЬ НЕЗНАЧНОЮ ПЕРЕМОГОЮ ХРИСТИЯНСЬКИХ ДЕМОКРАТІВ

Рим, Італія. — Довгоочікувані парляментарні вибори в Італії і напружена передвиборча ситуація та політичні спекуляції в тій країні у зв'язку з можливістю приходу до влади комуністів закінчилися в понеділок, 21-го червня ц. р., незначною перемогою партії Християнських демократів, яка здобула 39 відсотків усіх голосів проти 33,8 відсотка, що їх осягнули комуністи. Таким чином християнські демократи залишаються й далі найбільшою і найсильнішою політичною партією в Італії, але це не розв'язує довготривалої політичної кризи і не дасть можливости створити стабільний уряд, який міг би поборювати всі, зокрема економічні труднощі. Як і досі, жадна із політичних партій не матиме більшости в Сенаті і Палаті Депутатів, а формування нового уряду буде можливе тільки тоді, коли малі політичні партії, зокрема Соціялістична партія, яка, до речі, стратила на популярності і у виборах здобула тільки 10,2 відсотка голосів, приєднаються до одної із більших партій і створять коаліцію. Покищо в проводі Соціялістичної партії, у зв'язку із зменшенням популярности, панує повний хаос, а деякі провідні члени партії, як, наприклад, Джовані Моска, заступник генерального секретаря, зрезиґнував із свого становища. Все таки християнські демократи, Вашінґтон і держави НАТО надіються, що соціялісти, отрясшись від удару, приступлять до коаліції з християнськими демократами і створять ще раз уряд в Італії, у якому не буде комуністів. Покищо з вислідів виборів всі задоволені, помимо того, що ніхто не бачить можливости ефектовного функціонування новоствореного уряду, без огляду на те, хто його творитиме.

Кіссінджер нараджується з амбасадорами в арабських країнах

Париж, Франція. — У вівторок, 22-го червня, тут розпочались розмови державного секретаря Генрі Кіссінджера з декількома амбасадорами ЗСА з ключових арабських країн. Державний департамент у Вашінґтоні твердить, що ця зустріч не є плянування якоїсь зміни в політиці ЗСА відносно арабських країн, а тільки інформативною розмовою у зв'язку з громадянською війною в Ливані і заходами Арабської Ліґи вислати до Ливану свої військові континґенти. В нарадах візьме участь амбасадор до Франції Кенет Раш, амбасадор до Єгипту Германн Ф. Еілтс, амбасадор в Савдійській Арабії Вілліям Портер, амбасадор в Йорданії Томас Пікерінґ і амбасадор до Сирії Річард Морфі. Як відомо, державний секретар Кіссінджер перебуває тепер в Парижі на конференції Організації для Економічного Розвитку і Співпраці.

Садат і Арафат обмірковують ситуацію в Ливані

Каїро, Єгипет. — Юнайтед Прес Інтернешенел інформує, що ситуація в Ливані, помимо обіцянок усіх воюючих сторін, не змінилася і бої на вулицях Бейруту та в інших місцевостях продовжуються. У зв'язку з тим президент Єгипту Анвар ель Садат, король Савдійської Арабії Калід і лідер Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат відбувають окрему засекречену нараду в тій справі, яка розпочалась в понеділок, 21-го червня ц. р., в місцевості Ріад. Пресова Служба Близького Сходу, яка є офіційною аґенцією Єгипту, заявляє, що три лідери відбувають неофіційну зустріч для обмірковування ситуації в Ливані і загрозливого розвитку подій у тій країні. Після півторагодинної наради, Ясір Арафат відлетів до Каїро, де засідає Арабська Ліґа і де він плянує зустрітись з генеральним секретарем цієї Ліґи та іншими арабськими лідерами, які недавно побували в Дамаску і розмовляли з лідерами Сирії. В міжчасі військові частини Сирії і Лівії вже розпочали марш на Ливан з доручення Арабської Ліґи.

Відбулись спортові ігрища молодечих організацій

Елленвілл, Н. Й. – У днях 19 і 20-го червня ц. р. тут на спортових майданах Оселі Спілки Української Молоді Америки відбулися вже п'яті з черги спортові ігрища українських молодечих організацій і спортових товариств східніх стейтів ЗСА, що їх переводить СУАСТ-Схід. В ігрищах взяло участь 370 змагунів і змагунок із: УСВТ „Чорноморська Січ" Нюарк, УСО „Тризуб" Філядельфія, УСК Ню Йорк, СК СУМА „Крилаті" Йонкерс та дружини Пласту і СУМА. Конкуренції відбувалися в ділянках: легкої атлетики, відбиванки, копаного м'яча. Ігрища розпочались парадним відкриттям і вимаршем молоді на головний стадіон, піднесенням прапорів, відспіванням українського національного гимну та привітаннями, які виголосили: від Конференції Молодечих Організацій при УККА пані Христя Кульчицька, від УСЦАК-у — М. Стебельський (заступник голови) і п. Желтвай (ланка легкої атлетики), як також представники поодиноких організацій і товариств учасників Ігрищ.

Ігрища продовжувались також в неділю і мали закінчитись фінальними розграми, але цьому перешкодила буря і зливний дощ, який здається, вже третій рік під ряд є причиною недокінчених фіналів. Ігрищам приглядалось велике число „цивілів", любителів поодиноких спортових ділянок.

ВСТАНЬМО І БУДЬМО ПОРАХОВАНІ!
під час УКРАЇНСЬКОЇ ВСЕНАРОДНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ та ПОХОДУ ВОЛІ у ВАШІНҐТОНІ
в суботу, 26-го червня!

ВАЛЕНТИНА МОРОЗА ВИЗНАНО ПСИХІЧНО ЗДОРОВИМ, ПЕРЕВЕЗУТЬ ДО МОРДОВСЬКОГО ТАБОРУ

Ню Йорк, Н. Й. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З СССР щойно наспіла вістка, що в понеділок, 21-го червня ц. р., органи, відповідальні за ув'язнення Валентина Мороза в психіятричній лікарні Інституту ім. Сербського в Москві, визнали Валентина Мороза психічно нормальною людиною та перевезли до „Путерки", відомої московської в'язниці, звідки мають перевезти його до Мордовського табору, де він відбуватиме дальше покарання. Про таке рішення згадані органи повідомили Раїсу Мороз, дружину Валентина.

Валентин Мороз

Таким чином створюється враження, що масові заходи різних кол громадськости світу та української еміграції в обороні Мороза увінчалися частинним успіхом.

У Мордовському таборі В. Мороз має бути ув'язнений протягом трьох років, після чого перед ним ще п'ять років заслання. В таких умовах невідкладною залишається потреба дальшої мобілізації публічної опінії світу за повне звільнення Валентина Мороза та інших переслідуваних за переконання українських політичних в'язнів.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ РОЗГОРНУВ У ЖЕНЕВІ ШИРОКУ АКЦІЮ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ ТА ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В СССР

Женева, Швайцарія (Н. Н.). — У місяці червні Владика Митрополит Мстислав відвідав удруге в цьому році Женеву, яка являється місцем осідку багатьох міжнародних установ, у тому комісій Об'єднаних Націй (Прав Людини й Праці), Всесвітньої Ради Церков та Центру Вселенської Православної Патріярхії, який одночасно є місцем осідку Секретаріяту Передсоборної Комісії для скликання Вселенського Православного Собору. Побут у Женеві Владика Мстислав використав передусім для зустрічей і розмов про релігійні переслідування в СССР, зокрема ж в Україні, ілюструючи ці переслідування фактами знущань над вірними й духовенством українських Православної й Католицької Церков та Євангельсько-Баптиських Об'єднань. При цій нагоді Владика Мстислав передав копії меморандуму про переслідування Церкви й релігії в Укр. ССР, що його вислав Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ) генеральному секретареві Об'єднаних Націй К. Вальдгаймові, додаючи необхідні до того меморандуму пояснення. Копії меморандуму передано: Всесвітній Раді Церков на руки заступника генерального секретаря д-ра Алана А. Браша, делеґатові Вселенської Патріярхії до Всесвітньої Ради Церков митрополитові Амільяносові, делеґатові ЗСА до Комісії Прав Людини ОН Леонардові Гарментові, Місії ЗСА до міжнародних установ у Женеві, на руки радника Г. Гібсона, та митрополитові Дамаскіносу, який очолює в Женеві Центр Вселенської Православної Патріярхії.

Під час розмов про релігійні переслідування, Владика Мстислав порушував одночасно й справу трагічного положення українських політв'язнів у СССР, вимагаючи допомоги для визволення вперше чергу о. Василя Романюка і Валентина Мороза.

Крім того Митрополит Мстислав відбув дві довші наради (12 і 15 червня) з Митрополитом Дамаскіносом, присвячені в основному сучасному тяжкому положенню Вселенської Православної Церкви, до якого, на думку нашого Владики, спричинилася Московська Патріярхія, що являється фактично експозитурою безбожницького уряду СССР та виконавцем його диверсійних політичних акцій на міжнародному терені. При цій нагоді Владика Мстислав звернув увагу на просовєтську демонстрацію, що мала місце в катедрі Грецької Архидієцезії в Ню Йорку (23 травня), коли заступник Екзарха Вселенської Патріярхії Архиєпископа Яковоса — Єпископ Сілас і грецькі священики сослужили з керуючим департаментом зовнішніх зв'язків Московської Патріярхії Митрополитом Ювеналієм та Єпископом тієї ж Патріярхії Іовом. Митрополит Тульський Ювеналій замінив Митрополита Нікодима Ротова на становищі керуючого депар-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Володимир Боровик, видатний діяч-громадянин, помер трагічно в Нюарку

Нюарк-Ірвінґтон. — У понеділок, 21-го червня, помер тут трагічно після нещасливого випадку, св. п. мґр Володимир Боровик, видатний діяч-громадянин, колишній секретар Головної Управи ООЧСУ. Народжений у Львові 25-го лютого 1914-го року, помер на 62-му році життя після нападу на нього двох бандитів та важкого побиття, з якого вже не видужав мимо всіх лікарських заходів. Покійний осиротив дружину Софію, дочку Марту, матір Іванну та ближчу і дальшу родину в Україні і на поселеннях та багатьох друзів. Парастас і панахида будуть відправлені в середу, 23-го червня в год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвина в Ірвінґтоні, а похорон у четвер, 24-го червня, в год. 9.45 перед полуднем з церкви св. Івана Христителя в Нюарку на цвинтар в Бавнд Бруку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Здаємо іспит

Довго підготовлюваний „Український Тиждень" у Вашінгтоні з нагоди 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя першого масового українського поселення в цій країні вже почався і вже тільки дні віддiлять нас від його кульмінації — Всенародної Маніфестації із „Походом Волі" в найближчу суботу, 26-го червня.

Важливости цієї маніфестації, чи радше нашої масової участи в ній не можна б перецінити. Про це вже була мова і на цьому місці та при багатьох інших нагодах. Головна мета маніфестації: з нагоди ювілеїв 200- і 100-річчя та в цьому виборчому році „встати і бути порахованими", показати і сказати на повний голос, що ми вклали в ріст і розбудову Америки та чого ми хочемо і очікуємо від Америки.

Сьогодні, напередодні маніфестації, не час і не місце говорити про саму маніфестацію і програму. В цьому відношенні наш Крайовий Комітет вчинив те, що вмів і міг. Але на самій маніфестації не Комітет і не поодинокі особи, але ми всі ,як громада, здаватимемо іспит. Саме тут напрошуються слова нашого Великого Каменяра, Івана Франка: „Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть, що за долю міліонів мусиш дати ти одвіт!" Так, всі разом і кожний з нас зокрема відповідальні за успіх цієї маніфестації. Тому то й всі ми разом та кожний зокрема повинні на свій лад та по своїй спроможності, зокрема своєю участю в цій маніфестації, причинитись до її повного успіху.

Спільна відповідальність

Всеамериканська конференція учителів шкіл українознавства, яка відбулася протягом трьох останніх днів минулого тижня на оселі СУМА в Елленвіллі заходами шкільної Ради УККА і на якій кілька десятків педагогів застановлялися не тільки над станом українського шкільництва в ЗСА, проблемами і завданнями учителів, але також намагалися знайти форму покращання і піднесення на вищий рівень цих шкіл, заслуговує на окрему увагу всієї зорганізованої української громади в ЗСА, як також всіх батьків, зацікавлених плеканням і розвитком української мови і українознавчих предметів в загальному.

Вже тільки з трьох основних доповідей, виголошених на тій конференції: „Теперішній стан українського шкільництва, його проблеми і перспективи", „Завдання і форма української школи в країнах нового поселення" і „Українознавство чи українолюбство" та численних коротких вступних завваг, сказаних панелістами в часі трьох панелів, видно, що українське шкільництво опинилося перед затяжними трудношами не з вини дітей чи учителів, які дуже жертвенно і віддано працюють, в багатьох випадках цілком безкорисно, а з вини таки громади і громадських чинників. „Українське шкільництво повинно бути інтегральною частиною українського життя, бо щойно тоді воно буде справно розвиватися; щойно тоді у нашому плянуванні ми знайдемо у бюджетах відповідні цифри для його вдержання і розвитку", — заявив один з панелістів.

Сказано дуже виразно і недвозначно: українське шкільництво опинилося перед трудною проблемою, яку не можуть і не повинні розв'язувати самі тільки керівники рідношкільництва. Вимога одного з учасників, яка опісля була закріплена в резолюціях, щоб XII Конґрес Українців Америки приділив більші, як досі, фонди на розвиток українського шкільництва, дуже слушна і оправдана. Централя і її складові частини, як також громадянство індивідуально повинне більш поважно потрактувати справи українського шкільництва і вийти з „форми резолюцій", яких ніколи не здійснюємо, а подати конкретну фінансову і моральну піддержку українським педагогам — ковалям українських молодих і патріотичних душ, без праці яких ми не можемо обійтися. „Творім школи українознавства по всіх скупченнях нашого поселення, домагаймося підтримки в цьому ділі від наших Ієрархів, священиків, центральних і місцевих організацій і приватних осіб, — заявив один з молодших дискутантів, — бо інакше нам грозить небезбека винародовлення".

В обличчі тотального нищення комуністичною Москвою української мови, культури, традицій тощо, слова ці прозвучали страшним докором для нас усіх, бо українське дошкілля і школи українознавства це наша спільна відповідальність.

Американський делеґат таврує Міжнародню Робітничу Організацію

Женева, Швайцарія. — Юнайтед Пресс Інтернешенел інформує, що голова американської делегації на конференції ОН в Женеві, яка розглядає справи затруднення в світі, обвинуватив Міжнародню Робітничу Організацію в тенденційності у відношенні до комуністичних країн. Ірвінґ Бровн заявив, що речник цієї організації на пленарному засіданні конференції складав окремі ґратуляції урядам комуністичних країн за їхнє „велике досягнення і повне затруднення" робітників у їхніх країнах. Але він цілком іґнорузав такі факти, як топтання людських прав в комуністичних країнах, експлуатацію робітників, збільшені години праці і низькі платні, вдержування робітників-невільників і використовування їх для державних праць. Бровн при тому відмітив, що МРО дає тим самими злий приклад для новопосталих країн, які, повіривши словам, можуть зміряти до заведення в своїх країнах комуністичної системи правління. „Немає сумніву, — сказав І. Бровн, — що країни Заходу могли б дуже легко зліквідувати безробіття, якщо б вони користувалися насильницькими методами комуністичних урядів і вдержували насильно робітничі колонії". Бровн вказав також на незаперечний факт, що помимо безробіття і економічної кризи, яка тимчасово триває на Заході, вільні країни зуміли прогодувати своє населення і дати також значну допомогу комуністичним країнам, яким не вистачало хліба.

В. Гут Кульчицький

„ДРУГИЙ БІК МЕДАЛІ"

(1)

Пишучи недавно про З'єднані Стейти з европейської перспективи, Флора Люїс, голова паризького бюра „Ню Йорк Таймсу", твердила, що европейські провідники ставлять собі питання про інтенції ЗСА в світі, бо теперішній курс Америки їм неясний, а заголовки на фронтових сторінках і коментатори вже від довшого часу перестерігають перед американським „відступом", „затемненням", „паралiжем", новоізоляціонізмом", навіть „покиненням зобов'язань". Постійний же коментатор щоденника „Гардіян", Пітер Дженкінс, у статті „Захід мовчить", написаній також недавно, аналізував, як то він сам каже, „другу сторону медалі", тобто — на відміну претенсії американців до Західньої Европи.

Цікавий аналіз. Він подає спочатку погляд гарвардського совєтолога Річарда Пайпса, який: 1. закидає народам і урядам Західньої Европи, що у них брак рішучости є далеко більший як у З'єднаних Стейтах; 2. приписує цю недостачу обуржуазненню західньоевропейських суспільств; 3. є переконаний, що в европейців виробилася по війні звичка бачити такі події, як берлінські кризи, придушення мадярського повстання, інвазію Чехо-Словаччини, тільки як потягнення на американсько-совєтській шахівниці, а тим самим поза межами основних турбот Европи. Далі П. Дженкінс наводить погляд сен. Менсфілда і його однодумців, які є переконані „не тільки, що Европа робить замало для своєї оборони, але також, що З'єднані Стейти сумарично роблять забагато", та позиції неоізоляціоністів, які вважають, що немає сенсу „спасати від комунізму людей, які не мають бажання самі від нього спасатися". Вкінці він від себе додає, що треба сподіватися посилення таких позицій тепер, коли „З'єднані Стейти достосовуються до зміненого ґльобального балянсу і, більше не бажаючи чи не будучи здібними діяти одинцем, вони шукають активної підтримки у майбутніх Анґолях". І коли „спочатку ЗСА домагалися розподілу тільки фізичного тягару, то тепер вони домагаються більш справедливого розподілу тягарів і політичних і моральних".

Закінчує П. Дженкінс свій аналіз дуже промовисто. Оті взаємні обвинувачення Західньої Европи і ЗСА та заклики до більшої рішучости, твердить він, „не є більше простою справою умовляння давно встановленого союзу до відновлення спаяности, але радше достосовуванням через усвідомлення до загрозливих змін, які стаються в світі і які можна іґнорувати чи поменшувати тільки з риском".

А як на сході Европи?

Претенсії країн Східньої Европи до ЗСА відомі. Останнього часу ті претенсії вилилися у бурю протестів з приводу т. зв. „доктрини Сонненфельдта". Джонатан Стіл у кореспонденції з Вашінгтону п. н. „Доктрина Сонненфельдта за нестійкий мир" („Мен. Гард.", 11-го квітня) писав: — „Завваги, приписані колезі д-ра Кіссінджера п. Сонненфельдтові неминуче спричинили бурю між етнічними групами Східньої Европи у цій країні так само, як і, мабуть, у деяких країнах самої Східньої Европи, включно з Югославією".

Безперечно „буря" з приводу тієї „доктрини" мала дещо інше забарвлення, як завваги західньо-европейських коментаторів, про які писала Ф. Луїс, і все таки і „буря" і „завваги" належать до тієї самої сторони медалі. А як же ж другою стороною медалі П. Дженкінса? Чи те, про що він говорив, стосувалось би і до Східньої Европи?

Не завваги проф. Пайпса. Вони специфічно відносяться до Західньої Европи. І не становище сен. Менсфільда, бо воно стосується партнерів альянсу. Навіть не претенсії неоізоляціоністів, бо кожна країна Східньої Европи у більшій чи меншій мірі виявила бажання оборонятися від російського комуноімперіялізму. Які ж, отже, претенсії могли б мати американці до Східньої Европи?

Стефан Борзоді, професор Чатгам коледжу, у статті „Мадярщина в ОН" („Ню Йорк Таймс", 15-го березня) твердив, що „майже одна четверта мадярів живе поза Мадярщиною по другій стороні її границь, накреслених її заздрісними дунайськими сусідами... Приблизно 2-мільйонова мадярська меншість є в трансильванському районі Румунії, більш-менш по шістсот тисяч є у Чехо-Словаччині і Югославії, і двісті тисяч у совєтській Україні". І далі, професор скаржився читачам „Ню Йорк Таймсу", що ті мадяри дуже терплять, бо всі східньо-европейські комуністичні країни є хворобливо націоналістичні і, з єдиним виїмком Югославії, дають національним меншинам тільки порожні форми районової автономії. Особливо румуни і словаки є непоправними практиками аґресивної асиміляції супроти своїх мадярських меншин".

Чи такий образ може викликати в американця, який не збирається бути президентом чи сенатором, позитивні відгуки на обурення „етніків" з приводу політики ЗСА супроти Східньої Европи?

Коли під Східньою Европою розуміти ту частину географічної Европи, яка має комуністичні режими, то, виключаючи росіян, це була б сила з понад двісті мільйоновим населенням. До цього часу, на жаль, помимо багатьох спроб з різних сторін зрушити ту силу з місця, пустити її в рух (АБН, „Прометей", АЦЕН) не вдалося, — вона дальше залишається тільки силою в потенції. І є на це об'єктивні причини.

Перша причина — різні упередження, болячки, територіяльні суперечки, які розвинулися на протязі довгої і бурхливої історії. І, як видно з вищенаведеного обурення проф. Броді, „задавнені спори" існують не тільки поміж „нашими народами", тобто польським і українським, як то твердив Львов'янин у статті „За приязнь і дружбу між нашими народами" („Сучасність", січень, 1976).

Друга причина — різний ступінь юридичної і фактичної залежности народів Східньої Европи від Москви. Напр., більші частини Білорусі і України належали до СССР ще перед 1939 роком, Литва, Латвія й Естонія, хоч тепер і є совєтськими республіками, як Білорусь і Україна ,але їхні анексії формально Заходом не були визнані. Решта країн, крім Югославії й Албанії, — сателіти, та і вони не однаково залежні. Найбільший тиск зі сторони Москви іде тепер на Польщу, чого найбільш промовистим доказом був останній з'їзд Польської комуністичної партії, на який „Ню Йорк Таймс" з 5 травня ц. р. відгукнувся редакційною п. н. „Кайдани на Польщу". Свободи ж зараз має найбільше Мадярщина, про що С. Броді у згаданій вище статті каже так: „Під відносно ліберальною формою комунізму (Яноша Кадара) мадяри є навіть предметом заздрости для менш щасливих народів совєтського бльоку... кращі умови у Мадярщині не можуть привести до того, щоб мадяри забули злидні своїх земляків у чотирьох сусідніх країнах, особливо в Румунії і Чехо-Словаччині, де їх трактують найгірше".

От тому то поняття „Східня Европа" нині ще далі викликає уявлення, або тільки певного географічного простору, або низки країн у сфері впливу чи під пануванням Москви, число яких буде менше або більше, у залежності від наставлення даної особи, але в жадному разі не уявлення більшої політичної сили.

II

„Нема злого . . ."

Роздумуючи над Гельсінкським документом, родиться у нас питання, переповнене соромливою надією: чи можливо, щоб тут здійснилася ота народна приказка, що „нема злого, щоб не вийшло на добре"? Розуміється, не в тому сенсі, як про умову думали її прихильники, бо вже навіть „Н. Й. Таймс", кінчаючи згадувану вище редакційну, твердив, що „конституційне узаконення (в Польщі) доктрини Брежнєва зовсім ясно робить посміховище з Гельсінкської умови і буде родити дальші сумніви на Заході щодо вартости совєтських зобов'язань в інших ділянках."

(Продовження буде)

Софія Наумович

ІСТОРІЯ МОГО ДОКТОРАТУ

(Студентській молоді присвячую)

I

Думка про написання літературознавчої праці французькою мовою про Лесю Українку зродилася в мене 1971 року у 100-річчя з дня її народження. Тоді по всій нашій пресі появлялися статті, розвідки, есеї про Лесю Українку, а з України надходили скромні, аж надто скромні, книжкові видання з цієї нагоди. Крім того по наших поселеннях відбувалися в честь нашої письменниці наукові конференції, пропам'ятні академії, концерти, ото ж матеріялів, з українського боку, — не бракувало. Гірше було з не-українськими виданнями й енциклопедіями, які, далеко не всі, містили б хоч маленьку згадку про „невідому письменницю з невідомої країни".

Та справжнім поштовхом до дії в цьому напрямку була заохота збоку проф. Марії Шерер, у якої я впродовж трьох років студіювала українознавство у Високій школі східніх мов у Парижі — з рівночасними вакаційними семестрами в УВУ в Мюнхені для досягнення магістерки. Вручаючи мені диплом, проф. Шерер сказала: „А чому б вам не зголоситися тепер до докторату на Сорбоні?" Адже вони й не знають, що існує українська література, й дивуються, коли я їм кажу: А уявіть собі, що я — професор цієї „неіснуючої" літератури! А ваші студенти, коли й виберуть українознавство, — при русистиці! — то вже на докторат з цього „другого предмету" їх не намовиш! А дивіться на росіян — хоча б що студіював, то докторат іде робити на русистику, й серед докторських тез аж роїться від Толстих, Достоєвських та інших Турґенєвих! А де докторати з українською тематикою?..."

Ці слова чужинки запекли мене соромом і я згадала, як Марія Шерер не завагалася висловити свого обурення в Київському університеті, куди поїхала по матеріяли й підручники, а дістала московські: „Я була в університетах різних країн, м. ін, Чехії й Румунії, й усюди діставала підручники мовою країни, а тільки ви тут у Києві хочете мені дати „руські", які я дістаю й без замовлення, а чейже я професор української, а не „руської", літератури!..."

Мене стримувало недосконале знання французької мови, але й на це дістала заспокійливу відповідь: „Ви — чужинка, і хоч би й мали й найжахливіший наголос, то це вам проститься, коли внесете щось нове у старі сорбонські мури".

Це мене врешті переконало і я рішилася пробувати щастя. З вибором теми вже було багато легше: кожний архитвір Лесі Українки — гідний докторської тези на кожному університеті світу. Проте для порівнання, що було моєю метою, — найкраще підходив „Камінний господар" для протиставлення Мольєровому „Дон Жуанові". То ж я написала 10-сторінкове, вимагане, резюме, обставила його дипломом Висохої школи східніх мов, та, головне: латинською грамотою з подвійною „магістеркою" — з історії й літератури — з Українського Вільного Університету. Я не мала ніякої надії на затвердження моєї тези, проте облегшила свою совість.

Проминуло декілька місяців, і я збиралася їхати на черговий „семестер" до Мюнхену, коли дістаю „урядового" листа зі Сорбони, який повідомив мене про прийняття моєї тези та дав вказівки, що далі робити. Приголомшена такою вісткою, я показала цього листа ректорові В. Янову та професорові української літератури Ю. Бойкові, й вони обидва, однозгідно, радили мені пробувати сил на Сорбоні, бо „УВУ завжди й так відкрите для свого маґістра"...

Керівником відділу порівняльної літератури на Сорбоні є проф. Мішель Кадо. Коли я до нього зголосилася, він мені коротко сказав, щоб я взялася до праці та коли схочу, учащала на його семінари. „Взаємовпливи Франції й Европейського Сходу", про що він написав книжку: „Росія в інтелектуальному французькому житті".*) Ця книжка та його семінари зразу мене впевнили, що мій майбутній „промотор" не тільки лівий, як більшість французьких професорів, але ще й москвофіл, бож для нього Европейський схід — це Росія, не зважаючи на те, що його семінаристами бувають — крім росіян, — чехи, болгари, македонці, хорвати й інші, та ми, дві українки, з Марією Маланчук, яка підготовляє докторат про неоклясиків.

Семінаристи зобов'язані виголошувати „експозе" своїх праць, і коли на мене припала черга, я подала їм покищо цікавий родовід Лесі Українки, що сягає Княжої доби, коли княжа і боярська знать мусіла тікати від татарської навали на північ або захід. Прадід Л. Українки вибрав Захід і згодом, діставши від австрійського цісаря за воєнні заслуги в боротьбі з турками звання герцога й велику область землі, яка й досі зветься Герцеговина, осів на ній впродовж кількох століть зі своїм родом. Щойно за нових воєн з турками і Собеським, прапрадід Л. Українки повернувся в Україну й осів на Волині. Вислід з мого експозе був такий, що проф. Кадо порадив мені додати до моєї праці ще й короткий огляд української літератури, щоб він міг зорієнтуватися, на якому ґрунті виросла „раптом" така постать як Леся.

(Продовження буде)

*) Мішель Кадо: „ Ля Руссі дан ля ві ентелектуель франсес" (1839 - 1856), вид. Фаяр, Париж 1967.

Чому табори

Д-р Б. Лумер, професор університету в Айові, у своїй статті з 4-го червня, твердить, що сьогоднішні діти не радо зустрічають вакації і багато з них буде засуджених на 3 місяці нудів й інтелектуальної порожнечі, доказуючи, що модерні батьки не мають часу, змоги й охоти створити дітям інтелектуальне середовище, де дитина могла б розвивати свої зацікавлення. Модерні діти читають дуже мало, так що залишається телевізія — нудьга і евентуально... вулиця — чи бідненьке грище серед великого міста.

Чому не висилати дітей на табори, а головно — пластове новацтво і юнацтво; старшим пластунам також час на таборі не пошкодить, якщо старші пластуни не зв'язані заробітною працею. Пластові табори — це завершення пластування в домівках — майже ціла пластова програма — це пристосування до таборування, а літні табори дають можливість у юнацтві і новацтві практично випробувати своє завчене знання.

У пластовій програмі таборування уважається таким важливим, що однією з точок пластових проб є відбуття літніх таборів. Для батьків, пластові табори мають інші добрі й важливі прикмети. Під опікою кваліфікованих виховників (треба згадати і медичну опіку) молодь має можливість серед природи і далеко від великих міст перебути 3 тижні в чисто українськім середовищі. Вивчаючи різні пластові вмілості, молодь вчиться самостійности, зарадности та виробляється фізично. Нав'язує знайомства із пластунами інших осередків, вчиться дружнього співжиття і виробляє собі більшу національну свідомість.

В часі гострої інфляції оплати за Пластові табори порівняльно є одними з найнижчих (див: таборові оголошення в „Ню Йорк Таймс мегазин"), а доїзд до таборів із більших осередків не бере більше ніж 2 - 3 години.

Цього літа запляновано цілу низку різноманітних таборів. Виховновишкільні табори для новацтва і юнацтва починаються вже з початком липня на оселях Бобрівка, Вовча Тропа, Новий Сокіл, Зелений Яр; В Лос Анджелес табори розпочнуться 19-го червня, на Писаному Камені 10-го липня, а друга тура таборів на Вовчій Тропі почнеться 24-го липня.

Крім названих таборів відбудеться ціла низка спеціялізаційних таборів, — для старшого юнацтва: морськолетунський, водно-мандрівний, гірсько-мандрівний, мандрівно-вишкільний та спортовий.

І як кожного року, Виховний Сектор Крайової Пластової Старшини переводить вишколи на ступені новацьких і юнацьких виховників. А при кінці липня відбудуться Міжкрайові вишкільні табори „Лісова Школа" і Школа Булавних.

ст. пл. Юрій Ігор Павлічко

Остап Тарнавський

ВОЛОДИМИР ЯНІВ – ПОЕТ І ВЧЕНИЙ

III

В 1951 році вийшла велика книга віршів Володимира Янова „Шляхи". В ній позначені далекі шляхи, що ними пройшов поет впродовж чверть століття — від друку першого вірша в пластовому журналі. Це шляхи постійної дії, постійної турботи і постійного змагання. Поет відчуває, що тільки в активній поставі до життя він може жити, його полонить:

туга пристрасти, життя
і гину,

та й він заявляє:

І колись всміхнеться
може воля,
вернуться ще юности
години:
підемо всі на бої
по славу,
в блисках місячних
ногей погідних,
на ґруні, верхів'я,
полонини.

(„З-поза решітки")

У збірці „Шляхи" зустрічаємо вже вірші більше зрівноважені, контемпляційні, з наголовком на життєвий досвід, що його автор — людина науки, вчений - соціолог, намагається зрозуміти глибше і ґрунтовніше:

То сниться по ногах
і днях тривоги
затишне місце в теплоті
кімнати,
в яку не переступить
гнів порога,
немилий гість не буде
заважати.

Кружлятимуть незв'язано
в півтінях
думки свобідні за гарягим
гаєм,
і мрій приважних стрічка
біло-синя
на схилі дня у сумерку
блукає.

Так хогеться акорду барв
і тонів,
краси й добра — тепла
руки м'якої,
і хогеться перебувать
в полоні
очей і погляду,
що втому гоїть.

Нехай і так, що завтра —
може — згинем.
— гому життям сьогодні
не впиватись
і в настрої короткої
хвилини
глибин і змісту світу
не шукати.

Шекспіра слухати чи
Данте й Гете,
відвідать Іфіґенію
в Тавриді
і в творах пензля, долота
й поетів
втонути і забуть
про Немезиду.

Бетговена ги Моцарта
почути
і з Штравсом закружляти
над Дунаєм
та й пити сірі спогади
забуті
із бурштиновим ароматним
чаєм.

В цьому вірші філософічна думка керує почуваннями автора: застанова над вартістю життя, намагання знайти відповідь на основне питання про людину й її становище на цій землі. Ця тема стане головною для поета в наступній збірці „Життя", що вийшла друком цього 1976 року, після ще одного чверть століття досвідів і переживань. За той час поет увійшов у повне літо свого життя і наукової діяльности, здобув значні досягнення, включно з постом ректора українського університету. Книжка „Життя" являє собою знову завершення наступного періоду життя ,вона писана — згідно з автором — впродовж трьох років, 1970-1973.

У віршах першого періоду звучала похвала мандрам, похвала активній службі народові. У новій книзі звучить трохи інший тон — тон розумного споглядача, що з філософічного погляду оцінює становище людини на землі й її життєвий шлях бачить, як довершення у замкненому життєвому колі.

Як рік лиш день, а день
— година,
що знов секундою стає,
в спішні століття
йде людина
по ціле сповнення своє.

Як у філософії екзистенціялістів людина тут залишена собі і вона шукає не якогось абсолютного існування, але свого власного завершення, вона йде „по своє цілісне сповнення". Янів людина релігійна, його філософія вкладається не тільки з погляду етичного, але й загально - пізнавального в релігійний світогляд. Він бачить людину, як одну малу частину, маленький камінчик — кусник скельця у великому вітражі, й її життєвий шлях — це дорога до правди буття:

Злилися скла в однім
вітражі,
в акорді цілого життя,
і знов мережка мрій
міражем
доріг до істини буття.

Напевно, як вислід молодечого захоплення мандрами до ясних вершин, поет бачить людське життя, як радісний похід до виповнення людського призначення на землі, що й є завершенням змагань і поривань людини. Він бачить життєву дорогу, по якій іде людина, серед густого лісу, немов алеєю, що веде у темний пункт, до неминучого кінця; але той темний, незнаний пункт — це не смерть, але радісне завершення життєвих досягнень:

Спішу і я в мій пункт
з кортежем
дерев століттіх
у букетах —
у радість вігного
безмежжя,
у зелень листя
на скелетах.

Автор переживає близькість осени ,але цю осінь він бачить ласкавою і принадною:

Ще синя осінь
листя стелить
по сірих і пустих
стежках
і шовком в лагідних
пастелях
прославсь у невідоме
шлях.

Мій шлях в зиму з весни
та літа,
що в мене їх і не було,
лиш осінь радісна
й привітна,
багата в золото й срібло.

(Продовження буде)

Новий лікар д-р Роман Хруцький

Часто читаємо в „Свободі" про наших молодих земляків, які з успіхом закінчили медичні школи. До цієї категорії молодих лікарів саме належить д-р Роман Хруцький, який щойно відкрив своє лікарське бюро в Едісоні, Нью Джерзі. Д-р Хруцький походить з лікарської родини. Його батько є також лікар, а молодший брат Леонід закінчив медичну школу вже при кінці останнього року.

Доктор Роман Хруцький приїхав до Америки десятирічним юнаком. Середню освіту він закінчив у парохіяльній школі в Трентоні, а пізніше студіював психологію в Ратґерському університеті. Після університетських студій д-р Хруцький виїхав до Еспанії на медичні студії, які він з успіхом закінчив в 1971-му році. Свою лікарську практику д-р Хруцький відбув у Бриджпортській лікарні, яка є пов'язана з Єйлським університетом. Під цю пору д-р Хруцький належить до медичного складу Рузвельтської лікарні в Метачин, Ню Джерзі.

Д-р Роман Хруцький

Хоча в основному д-р Хруцький є родинний лікар, він також спеціялізується в акупанктурі — що, здається, рідкісне явище серед українських лікарів. Він член-засновник Еспанського Акупантурного Товариства і також належить до Американської Асоціяції Акупантури. В минулім році д-р Хруцький прочитав наукову доповідь на світовій конференції лікарів-акупанкторів, яка відбулася в Льос Анджелес, Каліфорнія. У своїй доповіді д-р Хруцький реферував про досягнення наукових дослідів у ділянці акупанктури, які він провадив спільно з д-ром Ґазнаві. Цю доповідь поміщено в професійнім науковім журналі.

Доктор Хруцький також бере участь в українськім житті. Відбуваючи свою лікарську практику в Бриджпорті, він активно включався в громадську роботу. Він був головним доповідачем на академії Дня Української Незалежности і також читав реферати на медичні теми на запрошення українських товариств. Недавно він спільно з чотирьма іншими українськими лікарями листовно звернувся до наших владик підтримати український Патріярхат.

Доктор Роман Хруцький — внук колишнього посла з Волині Сергія Хруцького.

Віталій Кейс

В ЕЛЛЕНВІЛЛІ ВІДБУЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ди", проф. д-р П. Ґой від Ректорату і Фундації УВУ, д-р Е. Федоренко від Конференції Академічних і Професійних Товариств та Американської Української Ассціяції Університетських Професорів й інж. М. Шміґель від ГУ СУМА і Заряду Оселі, головою якого є Во*лодимир Костик. д-р Р. Дра*жньовський при тому привітав керівників п'ятих спортових ігрищ молодечих організацій, які саме в тому часі проходили на спортових майданах. Це привітання було передане на руки пані Христі Кульчицької, координатора молодечих і студентських організацій в УККА.

Третя сесія включала панель на тему: „Розвиток шкіл українознавства в майбутньому". Панелістами виступали: проф. М. Ґубчак (Чікаґо), який говорив про „Перспективи шкіл українознавства"; проф. П. Андрієнко - Данчук (Ню Йорк): „Структура навчання в школах українознавства і матура"; мґр Леся Ткач (Нюарк): „Вишкіл учителів і наша програма"; мґр Леся Трач (Рочестер): „Навчання мови"; д-р О. Мороз (Йонкерс): „Плянування в школах українознавства" і д-р Б. Корчмарик (Трентон): „Дані, на основі яких можна розбудити національну гордість в дитини". Сесією керувала пані інсп. Ю. Назаревич з Чікаґо.

Коли над виступами панелістів велася пожвавлена дискусія, частина присутніх, зацікавлених справою дошкілля, перейшла до іншого приміщення, де відбувся семінар дошкілля, на якому доповідь про „Значення української мови в збереженні національної ідентичности" виголосила директор школи в Асторії пані Н. Хоманчук, яка провадила панелем, а учительки Марія Нестерчук і Г. Мірошниченко - Кузьма говорили про „Історію України в леґендах" і „Розвиток музичних уявлень". Після доповідей і методичної лекції присутні на семінарі шукали за найкращим підходом у вихованні дитини дошкільного віку.

У міжчасі на головній залі закінчилась дискусія над доповідями панелістів і делеґати розглядали проєкт змін програми та плянів навчання, як також вислухали звітів інспекторів і директорів шкіл. Цією дискусією керував д-р О. Лужницький з Філядельфії. У пляні розгляду проєктів і змін були також виголошені дві 10-хвилинні доповіді на теми: „Селекція тем для лекцій з української культури" і „Методична лекція з предмету культури". Доповідали, д-р А. Бедрій і мґр Слава Ґеруляк. Про інспекцію шкіл звітувало 10 інспекторів з усіх 15.

В неділю, після Служб Божих, що їх відправляли о. Лаврентій Лавринюк, ЧСВВ, і о. І. Ткачук, відбулась четверта і остання сесія конференції, яка застановлялася над проєктом змін програм і плянів навчання, що їх запропонувала Шкільна Рада УККА. На цій сесії коротке привітання від Постійної Конференції Українських Студій при Гарвардському університеті склав проф. д-р М. Богатюк. Наспіли також два привіти на письмі, а саме від Владики Василя Лостена й інж. Данила Березовського з Детройту, голови Централі Опікунів Шкіл Українознавства. Голова президії привітав також приявного на залі о. Л. Лавринюка, ЧСВВ, як раніше вітав також о. І. Ткачука. Вкінці мґр Ясінський, голова Резолюційної комісії, відчитав заздалегідь приготований проєкт резолюції, у яких ще раз закликається XII Конгрес УККА приділити більше уваги українському шкільництву, засуджується переслідування українського народу російськими імперіялістами і творення ними, йдучи по лінії горезвісного емського указу, „єдиного совєтського народу" і „єдиної совєтської культури", *що в дійсності є тільки ви*том прихованої тотальної русифікації поневолених Москвою народів.

Подякою господарям приміщення і спільним обідом учасників закінчилась ця конференція учителів, які працюють може на найбільш трудному відтинку нашого життя поза Україною: виховують молоде покоління, щоб воно не прийшло на опорожнені старшими місця непідготованим. На окрему згадку заслуговують влаштовані в часі конференції виставки шкільних підручників, що їх старанно опорядкував проф. С. Демчишин, і виставка дошкільних журналиків і фотографій, зорганізована керівниками школи в Асторії. Побіч були також столики Термінологічного Інституту і столик видань проф. П. К. Ковалева, зокрема його новий „Український правопис", виданий Науковим Товариством ім. Шевченка в ЗСА.

В ЧІКАҐО ВІДБУЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сюка, Українського Публіцистично - Наукового Інституту, „Гуцулії" й „Екрану"). Виставлено також на окремому станку твори (30) письменника Романа Завадовича, а на іншому станку твори й праці інших українських чікаґських авторів (А. Артюшенко, сл. п. О. Бабій, М. Віда, Р. Верес, сл. п. І. Витанович, О. Коверко, Ю. Коломиєць, сл .п. Т Курпіта, В Маркусь, Ю. Мачук,. В. Олексюк, сл. п. С. Риндик, Б. Рубчак, о. Я Свищук, М Федорів, Г. Черінь і В. Шуть).

Український Літературний Фонд ім. І. Франка збагатив виставку творами українських письменників з цілої діяспори, які надсилали свої твори на літературні конкурси на протязі 20-ти років існування Фонду разом понад 80 творів, у тому 30 нагороджених і відзначених із виплаченням нагород понад 15,000 дол.).

Книгарня М. Денисюка виставила дещо з того, що мала або має в продажу, а зокрема монументальні видання української еміграції (Енциклопедія Українознавства 1 і 2—10 томів та англомовна ЕУ 1 і 2, Історія України й Історія Української Літератури М. Грушевського, Твори Лесі Українки, Твори Івана Франка й ін.), та видання І. Тиктора, Ю. Середяка, „Червоної Калини" й ін. Доповнив виставку різними виданнями із своєї бібліотеки Український Національний Музей у Чікаґо. Редакція ,Овиду" передала на виставу у Чікаґо. Редакція „Овиду кілька десятків українських часописів і журналів, що їх одержує для обміну з цілої діяспори.

Своїм вступним словом і поясненням виставки видавець М. Денисюк започаткував обговорення виставки. В обговоренні приймали участь: о. прелат П. Леськів, гостинний господар приміщень виставки; ред. Гайвас, організаційний референт Крайового Комітету для відзначення 200-річчя і 100-річчя; ред. М. Панасюк, голова чікаґського Відділу УККА — господар чікаґських ювілейних святкувань; д-р П. Турула, голова Комітету Днів Української Книжки в Чікаґо, справжній ініціятор цих „днів"; мґр А. Антонович, голова, і пані Рома Турянська, секретар Українського Літературного Фонду ім. І. Франка; мґр Е. Басюк, Чікаґський представник Українського Бібліотечного Товариства Америки, і д-р В. Олексюк, один з чікаґських авторів. Промовці, порушуючи різні проблеми українського видавничого процесу в історичному аспекті, з його сьогочасними досягненнями, підкреслювали важливість виставки для всебічного познайомлення й популяризації справді дуже різнородного українського друкованого слова.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Доктор прав Богдан Желехівський

Трентон. — Богдан Желехівський, син о. Богдана Желехівського, параха української православної церкви в Трентоні одержав диплом доктора прав, закінчивши студії у Вермонтській правничій школі в Савт Роялтоні. Молодий правник, колишній активний член СУСТА, *Пласту і Православної Ліґи* Молоді, закінчив середню освіту у Френклін гай скул в Сомерсеті, Н. Дж., в 1969-му році, а ступінь бакалявра здобув в Моравському коледжі в Бетлегемі, Па, в 1973-му році. Богдан був відзначаючим студентом, здобувши ряд стипендій, в тому й стипендію УНСоюзу в 1974-му році, а під час останнього року студій його обрано до крайового студентського довідника „Хто є хто в американських коледжах і університетах. Богдан і його батько є членами 287-го Відділу УНСоюзу.

Д-р Богдан Желехівський

З Волі Божої 16-го червня 1976 р. упокоївся

ЮРІЙ АНТОНОВИЧ ПЕРХОРОВИЧ

ПОХОРОН відбувся 19-го червня 1976 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ДРУЖИНА

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА

св. п. ВОЛОДИМИРА ХОЛЕВЧУКА

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
1 липня 1976 р. о год. 8 ранку
в Українській Католицькій церкві
СВ. МАРІЇ в ОЗОН ПАРКУ, Н. Й.
і в АРҐЕНТИНІ.
Про молитви за спокій Його душі просить
дружина МАРІЯ і Родина

ПОДЯКА

10-го січня ц. р. відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
ДРУЖИНА, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

Проф. ТАДЕЙ ЗАЛЕСЬКИЙ

Ми щиро вдячні нашим Рідним і Друзям за підтримку і допомогу в ці важкі для нас дні.

Щиро дякуємо о. І. Бурі за відправи Парастасу і Панахиди, а панам І. Копаниці та І. Головкові за спів. Рівнож дякуємо за промови мґр І. Костюкові, д-рові Я. Падохові, д-рові Л. Шанковському, д-рові М. Ценкові і п. Е. Мілянич та за згадки в пресі д-рові Я. Рудницькому, д-рові Л. Шанковському і проф. І. Боднарукові.

Ми складаємо щиру подяку всім Тим, що замість квітів зложили пожертви на:

1. СЛУЖБИ БОЖІ:
   в Римі — Патріярх Йосиф Сліпий
   в Торонті — Комітет Стрияи
   в Лондоні — проф. Е. Храплива та Л. й О. Щурі
   в Ню Йорку — всеч. о. Любомир Мудрий
   в Детройті — проф. П. Стасів
   в Трентоні — Парохіяльна Школа Українознавства при Церкві св. Йосафата, д-р З. і Е. Гіль, п. В. Микитин, п. Л. і Е. Обаранець, д-р В. і А. Корчмарики, п. Л. і М. Стасюки, Пластприят — Трентон, мґр Д. і інж. Д. Кузики, п. Р. і М. Дулиби (2).
2. Енциклопедію Українознавства, НТШ, Сарсель: д-р Лонгин і М. Шанковські — $75, д-р С. інж. О. і Хр. Негребецькі — $60, Н. та інж. В. Онишкевичі — $50; по $25: мґр Хр. і мґр В. Шипиляві, п. Т. Ружицька; по $20: Л. і М. Стасюки, п. М. Біланюк-Дудаш, інж. І. Левицький; Батьківський Комітет Школи Укр. при Укр. Нар. Домі в Трентоні — $15; по $10: проф. О. Залеський, проф. Е. Храплива, мґр І. та Г. Костюки, п. Ц. Дибайло, д-р Т. і Л. Крупи, мґр О. й О. Щурі, інсп. М. Мельничук, п. М. Купчинська, д-р П. Біланюк, п. А. й А. Олексюки, мґр Р. Левицький, п. Н. Закидальська, В. і Б. і Л. Онишкевичі; по $5: п. Т. Рудь, д-р Т. Сендзік, п. В. Падох, п. І. Бриґідер. Рідня — $45. разом: $510.
3. Церкву в Потребі — Патріярший Фонд, зложено в Торонті: п. І. Дувало $100, п. М. Горохов'янка $50, інж. О. й І. Левицькі $50, мґр Р. Левицький $10, Г. О. $10. Разом $220.
   Зложено в Трентоні: по $20: родини Соневицьких, мґр Д. й інж. Д. Кузики, С. і мґр Т. Геврики. По $10: д-р Н. Пазуняк, д-р Я. Падох, д-р Т. і Л. Крупи, мґр І. й Г. Костюки, Батьківський Ком. Школи Укр. в Трентоні, п. П. Скремета, п. Е. й інж. А. Мілянич, п. Д. Лисько, п. М. Мельничук, п. І. Головка. По $5: п. В. Падох, п. Е. Цісик. Разом $170.
   Разом в обох містах: $390.
4. Журнал для пластових виховників „В дорогу з юнацтвом":
   Плем'я пластунок „Перші Стежі" $25, п. Я. Рубель $10, п. І. та мґр Б. Гасюки $10. Разом $45.

З подякою за Вашу пам'ять про Покійного —
дружина — МАРІЯ В. ЗАЛЕСЬКА
з ШАНКОВСЬКИХ
дочка — ЛАРИСА М. Л. ОНИШКЕВИЧ
з Рідмею
брат — ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ

Для вшанування світлої пам'яті
Д-ра КОСТЯ і МАРІЇ ПАНЬКІВСЬКИХ
з нагоди посвячення пам'ятника на їх могилі, складаю на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА
50.00 дол.
Остап КОТИК-СТЕПАНОВИЧ

СТАНИЧНА СТАРШИНА
ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
з великим жалем повідомляє усе Членство, що дня 21-го червня 1976 р. відійшов у Вічність

бл. п. ВОЛОДИМИР БОРОВИК

Батько нашої дорогої подруги пл. сен. Марти.

Родині Покійного складаємо наші глибокі вислови співчуття.

Замість квітів, закликаємо Членство складати пожертви на Видавничий Фонд „Юнака".

СТАНИЧНА СТАРШИНА

Рідні, Приятелям, Знайомим і Громадянству подаємо больче сумну вістку, що в понеділок, 21-го червня 1976 р. в Загальній Лікарні в Асторії, Н. Й., після довгої і важкої недуги, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК і Незабутній СВОЯК та ДРУГ

св. п. СЕВАСТІЯН ПОДОЛЬСЬКИЙ

народжений 1909 р. в Дарахові, пов. Тернопіль в Україні, кол. учитель на Підкарпаттю, а відтак на еміґрації в таборовій школі в Зальцбурзі в Австрії.
До ЗСА прибув у квітні 1947 р.

ПАНАХИДА в четвер, 24-го червня ц. р. о 7:30 ввечорі в похоронному домі Quinn при 35-20 Broadway, Long Island City, N.Y.

ПОХОРОН у п'ятницю, 25-го червня 1976 р. в год. 9:30 ранку з похоронного дому до української католицької церкви Чесного Хреста в Асторії, а звідтіль на цвинтар св. Михаїла там же.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Безмежним горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
Ближча і дальша Родина та Приятелі в Україні, ЗСА і Канаді

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
в ІРВІНҐТОНІ-НЮАРКУ, Н. Дж.
повідомляє своїх Членів та Українське Громадянство, що дня 21-го червня 1976 р. відійшов у Вічність по трагічному випадку, проживши 62 роки

МГР ВОЛОДИМИР БОРОВИК

адміністратор та член Управи УНДому.

ПАНАХИДА у похоронному заведенні Литвин-Литвин в середу, 23-го червня 1976 р. о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в четвер, 24-го червня 1976 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Дружині, Доньці та Родині в Україні висловлюємо щирі співчуття.

УПРАВА УНДому

В безмежному горю і смутку повідомляємо Друзів і Українське Громадянство, що в наслідок трагічного випадку відійшов у Вічність 21-го червня 1976 року наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і СИН

бл. п. ВОЛОДИМИР БОРОВИК

народжений у Львові дня 25-го лютого 1914 року.

ПАРАСТАС відбудеться в середу, 23-го червня 1976 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться в четвер, 24-го червня 1976 р. о год. 9:45 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а звідси на цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
СОФІЯ — дружина
МАРТА — дочка
мати — ІВАННА
Сестра і Родина в Україні

Вартісна платівка

Архиєрейська Служба Божа, що її видали ансамблі О-ку СУМ — це безперечно найвартісніша з усіх досі виданих тими одиницями платівок.

Історично ця Служба Божа — це важливий документ, це величава пам'ятка з другої Архипастирської візитації нашого Блаженнішого Патріярха своїх вірних на американському континенті. Другу довколосвітню подорож Блаженніший Патріярх відбув у ювілейному році 25-ліття Торонтської Єпархії (1973), у срібний Ювілей Єпископства нашого Владики Ізидора — вихованка Їх Блаженства з Львівської Богословської Академії.

Як дійшло до зарекордування цієї Служби Божої при співі чоловічого хору торонтського Осередку СУМ „Прометей", тобто коли саме в той час 25-літнього Ювілея, я довідалася від господаря хору Б. Темнюка, котрий займається розповсюдженням платівок. Він розповідав, що „Преосвященний Ізидор не раз відправляв Службу Божу в супроводі нашого хору і неодкратно спонукував нас і говорив п. Кардашеві про запис на платівки. Одначе здійснення цього було пов'язане з фінансовими та багатьма іншими труднощами. Щойно пізньою весною 1973 р. почались пробні рекордування. На той час припала 2-а візита нашого Блаженнішого. Допомогаючи в підготові організації і переодженні рекордування, Лариса Кардаш піддала думку, щоб попросити Блаженнішого, щоб він дозволив зарекордувати з нами. Цю місію успішно виконав наш Владика Ізидор. І так ми удостоїлися декілька незабутніх рекордувальних сесій. Одначе платівки таки вийшли, і ми матимемо неоцінену пам'ятку, вартість котрої постійно зростатиме з упливом часу.

Хоча хор „Прометей" не церковний хор, то музично ці його платівки — це, по-моєму, шедевр літургійної музики.

Як у світському репертуарі, так і тут п. Кардаш виявив свій унікальний талант і високо-поетичну душу. Підібравши найкращі, стилево підхожі твори, він створив одну чудову музично-молитовну поему. Служба Божа, що складається з багатьох різних частин, у нього прокомпонована, як одна музична цілість і, хоч-не-хоч, так її сприймається. І в тому, на мою думку, її найбільша вартість. Хоча вона довга, ні в одному моменті не відчувається монотонності. Навпаки, почавши, ви з насолодою слухаєте її до кінця.

Структурно годі уявити собі цілу Службу в одній тональності. У Кардаша тональності поодиноких частин (ектенії чи возгласів) і окремих творів-пісень так підібрані й узгіднені, що, не зважаючи на тональностеві переміни, все йде природно, і цілість сприймається, як одну чарівну композицію.

Подібно до вмілого і вдалого розташування тональностей маємо теж детально продумане розміщення тембр і теситур голосів співслужачих священиків. Найголовніші возгласи подають сам Блаженніший Йосиф і Владика Ізидор, а тоді поодинокі ектенії правлять співслужителі-отці. Їхні голоси підібрані якнайкраще для, так би мовити, драматургічного розвитку самого дійства. Всі вони добре записані і відповідно технічно оформлені. Хто, наприклад, з признанням і подивом не ствердить, що повний достоїнства, дужий музикальний голос нашого Патріярха — це голос Страдника Віри, котрий має за собою 18 літ сибірської каторги і 83 роки життя? Наш Владика Ізидор звучить у цій Службі, як оперний співак; разом з прекрасним, соковитим голосом маємо також глибоко проникливу, завжди відповідно інтоновану передачу тексту без найменшого натяку на самий спів для співу. Або візьмім, наприклад, найгарнішу з усіх — велику ектенію. Який приємний у ній є милозвучний, правдиво-молитовний спів о. Берка, (і яке звучання хору з його басами і постійним триманням кінцевого акорду), який гарний і щиро побожний о. Остапович у своїй ектенії, а зокрема який покірний в інтимній молитві перед святим Причастям. На своїх місцях добрі є і о. Стефанів, і о. д-р Стасів. Широкий діяпазон знаменитого basso-profundo о. Набережного дав змогу мати його нагорі і в відповідних місцях для контрасту кинути в октаву вниз, чим, як цікаво несподіванкою, освіжується загальну тканину цілости звучання. Подібно і з о. Жолкевичем, котрий прегарно співає свою ектенію у найвищій із усіх наявних у Службі тональностей. Розуміємо, що тісю тональністю диригент приготовляє природний, непомітний перехід до найбільшої з молитов — до „Отченашу", що йде в паралельній мольовій тональності. А сам „Отче наш"? — Краса! У випровадженні цієї молитви Кардаш виявляє усе своє глибоке знання й відчуття церковної музики і стилю.

Дзвони, як спеціяльні ефекти, продумано вжиті на найвластивіших місцях і в належних місцях і в належних силових та часових „дозах". Чи то на самому вступі, чи в оформленні канону, точніше по освяченні, чи наприкінці відправи, де ними підготовляється, величаво супроводиться й торжественно закінчується цілість Служби Божої.

Дзвонами Кардаш досягає того, що у фільмовому мистецтві звемо тривимірністю. Слухаючи так оформлену Службу, маємося враження, що самі учащаєте у живій, торжественній, великій Службі.

Те, що хор тримає акордове тло на протязі всіх ектеній, тільки підсилює враження безпосередньої участи. В ектеніях хор є переважно на „мещо-п'яно", однаке, звучить повно, хоч і ніжно, як чудова мережа з ідеальними пініссимами і вибрзвучанням кінцевих фермат. Єдині Многоліттєвія, що місцями переоформовані, могли б бути більше контрольовані і збалянсовані.

На окреме підкреслення заслуговують Тропарі і Кондаки, що їх співають І. Хабурський, Я. Почемсаний і о. Набережний. Це прекрасні архаїчні наспіви.

Великі точки у Службі Божій, хоч і не одного композитора, то стилево і настроєм дібрані, і в них хор виходить у всій своїй красі.

Мистецьке оформлення платівки без закиду. На головній сторінці — маестатичний портрет Патріярха Блаженнішого Йосифа І Сліпого роботи мистця Івана Бельського. На останній — спільна знимка служителів, співслужителів і виконавців на тлі іконостасу Святопокровської церкви, де зарекордовано цю Службу. На внутрішніх сторінках — окремі світлини та пояснення й найконечніші інформації. Фахово, пропорційно розміщений матеріял, естетично дібрані кольори.

Для нас усіх ця Служба повинна бути святощами, які ми з великою дбайливістю нерехову ватимемо у своїх домах. І то не лише, як насолоду для нас, але, як передачу грядучим поколінням.

Цю платівку можна набувати в українських книгарнях або безпосередньо у Богдана Темнюка. Його адреса:

186 Pendrith
Toronto, Ont.
Canada M6G 1S2

Телефонувати проситься між год. 5.30 і 7.30 по полудні, або по 11-ій год. вечора. Ця платівка — це одна з найкращих форм подарунків своїм приятелям, рідним, знайомим з нагоди різниць річниць, свят тощо.

К. Гвоздецька-Сорока

Виставка української писанки в Детройті

За останніх двадцять п'ять літ, взявши до уваги високий рівень, різнорідність та багатство експонатів, мистецький уклад та відповідне приміщення, — найкращою в Детройті була Українська Виставка Мистецтва, що відбулася ще в 1960 році з участю 76 мистців з 6-ох країв в будинку „Комюніті Артс Сентер" при Вейнському університеті. Тривала вона 10 днів та притягнула понад 10 тисяч відвідувачів.

Нещодавно друга виставка, цим разом виставка українського народного мистецтва, хоча її проголошено, як виставку української писанки, на мою думку, досягла також її рівня. Влаштував її Український Комітет 200-річчя Незалежности ЗСА та 100-річчя Українського Поселення 9-го та 10-го квітня ц. р. у балевій залі „Кристал Рум" в будинку колишнього виставного готелю „Виттієр". Протягом двох днів більше, як тисяча осіб, з них 90 відсотків не-українців, відвідала цю небувалу виставку.

Імпрезу широко розрекламовано. По-мистецьки виконані п-і Савчак афіші розміщено в американських бібліотеках, осередках мистецтва та музеях, а то й в багатомешканевих будинках. Особисті запрошення у виді мініятурної афіші розіслано до багатьох американців. Д-р Маруся Бек, голова Комітету 200-річчя, сама розіслала кількасот запрошень до своїх американських знайомих. Христя Лукомська приготовила та розіслала відповідні пресові повідомлення до газет і до радіових та телевізійних чинників. А в „Детройт Фрі Прес" появилося фото Марти Віхорек, голови Комісії Писанкової Виставки зі збіркою писанок та з її поясненням; на телевізійній станції Далеко Екс Вай 3і переведено інтерв'ю з нашою українською княгинею Діяною Омелінською; Сесілія Ференц, відома писанкарка, мала інтерв'ю про писанки на одній з радіостанцій, яке повторювано цілий тиждень. Тижневик „Вест Сайд Кур'єр" та тижневик „Вест Сайд Варендел Кур'єр" помістили фото д-ра Марусі Бек з Дж. Булаком і паскою, яку він спік для виставки, писанками та іншими прикрасами великоднього стола. Тижневик „Давнтавн" та інші тижневики, як і обидва детройтські щоденники, подали згадки про виставу й її важливість, як складову частину святкування незалежности ЗСА. Всі чотирі місцеві українські радіопередачі безкоштовно та послідовно, передавали відомості про виставку, а це: „Душа України" — Ореста Каралад; „Гомін України" — Кирило Цепенда; „Українська Католицька Програма" — о. Бернард Панчук; Година Української Конгресового Комітету Південно-Східного Мічигену — коментатор, Петро Рогатинський.

Імпозантна заля „Кристал Рум", що її освічують кришталеві канделябри, створює несподіване та сильне враження, вже при вході до неї. На передї залі знаходиться низька естрада для виступів із відповідним голосником, посередині якої пишався тризуб, а по його боках — розмальовані соняшники, розміщені по цілій залі. Виднілися тут і прапори американський та український і великий плякат із символами 200-річчя, сплетеними з тризубом. Непересічної величини ляльки зображували вусатого козака та українську дівчину, доповнюючи ефектовість прибрання естради.

Особливу увагу звертала на себе велика мапа України. Непоінформовані із брошурки „Україна - Забута Нація", могли довідатися про історію України. По лівій стороні від входу знаходилося нутро селянської хати з розмальованою піччю, іконою прикрашеною вишиваними рушниками, довгим столом, лавочками застеленими килимами. При столі, на переміну, то батько з двома синами, то мати з дочкою, то інші жінки, були постійно зайняті писанням писанок.

По середині залі, при чотирьох столах, укладених у чотирокутник, теж сиділи жінки, чоловіки, молодь, а навіть кілька дітей, які чергувались протягом двох днів, приковуючи увагу гостей своїм писанкарством. Пані, які причинились до успіху виставки, це: Ференс, Цісарчук, Гулик, Томяк з донькою Мирославою, Джей з сином Миколою, Винтер з приятелькою Явою, Рибак, Волоник з доньками Ілейною і Елленою та панове: Стадник з синами Іваном та Мічаєм, Цекан з донькою Діяною і молодь: Діяна Омецінська, Бобі та Джуді Мартин.

Писанки, які призначено виключно на показ, були деякі й на продаж, розміщено на столах. Пишалось сотні писанок — від найпростіших до найскладніших узорів, у різних оформленнях, у різноманітних посудах, причаровуючи публіку. Щедрі власники тих цінностей не відмовились поділитись тією красою з американським світом, свідомі риску, що навіть при найстараннішому піклуванні, може трапитись припадок. Ці власники у великій мірі причинились до успіху виставки і тому варто згадати їхні прізвища, а саме пані: Віхорек, Перецька, Огродник, Марфей, Віхар, Левкут, Папіж, Драгоморецька, Гардій, Семків, Білоус, панове Семків та Дж. Булак та п-а Возник.

Ця виставка обмежувалась не тільки до писанок, для них мусіло бути відповідне тло. Тому різні зразки українського народного мистецтва доповнювали виставку: розмальовані свічники, рушники, вишивані скатерті, ляльки у народних строях, різьблені та керамічні тарілки, інкрустовані речі, а навіть дерев'яна мініятюрна оркестра з 20-ти музикантів — вказували відвідувачам на великий талант українців у різних галузях народного мистецтва. Немале зацікавлення викликала мініятюрна репродукція католицької церкви св. Николая в Чікаґо, яку випозичив на виставку п. Дацко, директор Архіву-Музею у Детройті. Великодні картки не тільки в альбомах, але й по-мистецьки укладені учнями Католицької Вищої Школи, на картонних аркушах паперу, доповнювали виставку. Традиційні паски та короваї приготовили Дж. Булак, і пані: Драгоморецька, Яремко та Гардій. Особливий подив викликувало в глядачів традиційне печиво. Поруч нього виставлено „Великодній Кошик" з усіма традиційними речами, який приготовила Вася Гординська. Усе ж не можна помінути й неабияких творів членів 81-го відділу СУА, — їхніх більшого розміру ляльок. Сім із них своїми одягами репрезентували різні околиці України, а дві св. Ольгу та Володимира. Прізвища Властителів цих експонатів Ада Мушинська виписала на карточках.

До суцільності виставки причинились теж і кілька образів, розміщених на мольбертах. Був там, немов живий, гуцул-скрипаль; старенька українська церква, гуцульська Божа Мати та інші. Окрім сонишників прикрашували стіни і великі паперові писанки. А скрізь, де знайшлось вільне місце, розставлено великі кошики з червоними штучними маками, роменами та волошками. Великодня шутка пов'язувала все в одну чудову картину краси та великоднього піднесення. Навіть, українці, які привикли до краси рідного народного мистецтва і які можливо до цього часу не доцінювали його, здавалось, надавали йому тепер вищої ваги. А враження не-українців можна передати чи не найкраще словами однієї з американських пань, яка сказала: „На цій виставці я не спостерегла нічого, що не було прекрасним. Вже дуже давно, як я була чимнебуть так захоплена!"

Подібними словами оцінив виставку губернатор стейту Мічиген, Віллям Мілікен, який офіційно увечері відкрив першого дня виставку, хоча вона була неофіційно відкрита ще вполудне того дня. При вході до будинку зустріла губернатора Емілія Запорожець та п. Булак, які провели його до виставової залі. Тут привітала його д-р Маруся Бек, голова Українського Комітету 200-річчя, а відтак, згідно з українською традицією, українська княгиня 200-річчя, Діяна Омецінська, в асисті Роми Сеник та Марусі Косак, привітала його паскою та сіллю. Всі вони провели губернатора на почесне місце серед бурі оплесків присутніх, які вщерть виповнили залю.

Перед відкриттям мистецької програми, промовляв д-р Е. Конц, управитель „Виттієр Тавер". У своєму вступному слові він вітав усіх та висловив подив, що Комітет зумів влаштувати таку чудову виставку. Представляючи д-р Марусю Бек, він заявив, що це вона була душею цієї імпрези й тільки завдяки її жертвенній праці та вмілому проводові успішно довершено це велике діло. Маруся Бек привітала всіх гостей, між іншим, підкресливши, що в святкуванні 200-річчя Незалежности ЗСА, українці особливо хочуть виявити свою вдячність за цю свободу, якою американці втішаються вже 200 літ, бо завдяки їй, може процвітати українська культура, коли сьогодні на рідній землі її переслідують та нищать вороги.

У першій частині концертової програми, хор Української Католицької Вищої Школи, при церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку, виступив під диригентурою сестри Маріянни. Хор, в складі з 80 учнів, відспівав чотири Великодні пісні. Відтак, після заміток учительки Віри Андрушків, про значення українських гаївок, 12 пар хлопців та дівчат, виконали серію гаївок. На естраду викликано директора школи, Петра Стасіва, вчинивши йому овацію.

У другій частині мистецької програми, виступив ансамбль бандуристів і мішаний хор Сусу з Віндзору, Канади, під орудою Евгена Цюри. Вони виконали в'язанку українських пісень, які заповідала п-і Букса.

Найбільше захоплення викликали хористи виконанням американської пісні „Америка ді Бютіфул, під час якої співав відомий український бас-соліст Цісарук. Для нього та диригента зірвалася нестримна хвиля оплесків. Сердечне слово подяки від імени Комітету висловила д-р Маруся Бек.

Між першою та другою частинами концертової програми д-р Маруся Бек представила публіці губернатора та попросила його до слова. Він був не менше захоплений імпрезою, як і вся публіка, висловлюючи вдячність українцям, які не тільки привезли зі собою культурні цінності, але й надалі їх плекають, вкладаючи свої надбання у загально-американську культуру скарбницю. Кілька років тому, губернатор відвідав Україну і побачивши, які там прикрі обставини, зрозумів чому в українців є стримління до волі та незалежности. Присутні нагородили його довготривалими оплесками, а на пам'ятку, д-р Маруся Бек, вручила йому від Комітету великодню паску та кілька писанок.

Губернатор, хоча йому не залишалось багато часу до його запланованого виступу на радіо, вирішив оглянути виставку. Супроводжала його п-і Запорожець. При столі Марти Віхорек, голови Писанкової Комісії, яка зорганізувала писанкарок, не бракувало заінтересованих, там можна було не тільки побачити, але й набути все, що потрібне до писання писанок. Завдяки п-і Віхорек, після закінчення програми, подано публіці каву, чай і різні солодощі. Подавала їх п-і Бови.

Д-р Маруся Бек, голова Комітету висловила подяку всім, які співпрацювали з Комітетом у підготові цієї Виставки Української Писанки.

Хоча виставка наступного дня притягнула ще кількасот осіб, темпо значно звільнилось. Одначе похвальні слова про виставку можна було почути на кожному кроці.

Моральний успіх української громади, завдяки цій виставці — великий; не меншим був і політичний успіх.

І. Б.

Відкрито українську читальню і бібліотеку в Чікаґо

Відкриття української читальні й бібліотеки в Чікаґо.
Сидять справа: о. крил. П. Джулинський, перший парох парафії св. В. і О., і д-р А. Гаський — голова Б-ва св. Андрея. Стоять справа: д-р М. Панчишин, С. Мерза, М. Денисюк і мгр Е. Басюк.

Чікаґо (О. В.) — Парафія св. Володимира і Ольги особливим способом відзначила 200-річчя Америки й 100-річчя перебування українців у ЗСА. Напередодні Триденного Українського Фестивалю, що відбувся в українській околиці в Чікаґо 21, 22 і 23-го травня ц. р., Братство св. Андрея при парафії св. Володимира і Ольги відкрило у власній домівці при 2247 Вест Чікаґо евеню читальню і бібліотеку для користування української чікаґської громади.

Відкриття братської читальні відбулося у середу, 19-го травня, у вечірніх годинах. Започаткував його голова Братства ст. бр. д-р Андрій Гаський, попросивши заступника голови Б-ва ст. бр. Степана Мерзу бути господарем цього свята. Урочисту церемонію відкриття провів настоятель собору св. Володимира і Ольги о. крилошанин Маріян Бутринський, поблагословивши нововідкриту українську читальню і бібліотеку для українців Чікаґо. Участь у посвяченні взяв також о. крилошанин Павло Джулинський, перший парох парафії і почесний член Б-ва св. Андрея. Після благословення о. крилошанин Бутринський у своєму слові підкреслив важливість ще одної новоствореної культурної станиці в українській околиці Чікаґо, висловив признання організаторам читальні та побажав успіхів у розвитку читальні для добра нашої громади.

Культурно-освітній референт Братства св. Андрея, видавець Микола Денисюк провів одногодинну гутірку на тему ролі читальні взагалі, а про відкриту братську читальню зокрема, почавши її вступом про успішну діяльність парафії св. Володимира і Ольги о різних ділянках української культури, а в тому про успішну видавничу діяльність Братства, яке дало почин до відкриття читальні й бібліотеки для вжитку всієї української громади метрополітального Чікаґо. Поінформував також, що в читальні до диспозиції читачів буде коло 100 українських часописів і журналів з цілої діяспори та найновіші книжкові видання. Читальня буде відкрита кожного дня від год. 1-ої до 9-ої по пол.

Гутірка мала характер питань і відповідей, у яких прийняло участь десять осіб з-поміж присутніх — бібліотекарі, педагоги, читачі та громадсько-суспільні діячі: мгр Е. Басюк (чікаґський представник Головної Управи Українського Бібліотечного Товариства Америки) мгр В. Іванчук (Кредитова Кооп. „Самопоміч", сам також професійний бібліотекар), Іван і мгр Іван Ліщинські та Анна Стародуб (читачі), інж. Ю. Дачишин (ОДВУ), проф. П. Баб'як і д-р І. Микитюк (педагоги) та інж. Б. Білинський і мгр Т. Школьник (Українська Літературний Фонд ім. І. Франка). Присутні були також представники ООЧСУ (І. Галамай), СУМА (Ю. Верешак), СУА (Ліна Басюк), д-р П. Сениця (професіоналісти), М. Благута (УНП) і ін. Всі вони висловлювали свої міркування про читальню та про її потреби, продовжуючи гутірку поза офіційною частиною за кавою і солодким.

Святкове відкриття чікаґської української читальні й бібліотеки з гутіркою пройшло при жвавому зацікавленні промовців і слухачів (коло 80) з оптимістичним передбаченням, що українська книжка сповнить своє культурне завдання на еміграції.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

таментом зовнішніх зносин Московської Патріярхії. Ті, що добре знають Митр. Ювеналія, особливо з його активности на міжнародному терені, зосібна на терені Всесвітньої Ради Церков ,уважають його більш безкомпромісовим у здійсненні доручень уряду СССР, ніж ним був Митрополит Нікодим, що тепер очолює експозитуру того уряду — т. зв. Всесвітню Раду Миру. Тоді ж Архиепископ Яковос і Митрополит Ювеналій обмінялися привітами та дарунками. У зв'язку з цією подією Владика Мстислав старався вияснити теперішнє ставлення Вселенської Православної Патріярхії до національних православних Церков у діяспорі взагалі, а до Української Православної Церкви зокрема.

Під час цих нарад Владика Митрополит порушив справу визволення з совєтського концтабору о. Василя Романюка. Як виявив Владика Мстислав, на заклик Ієрархії Української Православної Церкви до оборони о. В. Романюка, скерований передусім до Вселенської Православної Патріярхії, повідомлено Папу Павла VI, готу стильних звернень, зокрема спільно з прихильною відповіддю Папа Павло VI, голова Англіканської Церкви — Архиепископ Кентерберійський Д. Кохен, кілька кардиналів, Всесвітнє Об'єднання Баптистів, Синод Євангельсько - Лютеранської Церкви в Західній Німеччині та чимало інших визначних церковних достойників і, як досі, не спромігся на будь-яку відповідь у цій трагічній справі жаден з православних Патріярхів. Як видно з усього, зловісна атмосфера „детанту" потрапила знечулити вірних Вселенської Православної Церкви на біль і страждання вірних тієї Церкви.

Супроводжав Владику Митрополита і був присутнім на нарадах проф. О. Ніжанківський.

РОЗШУК

Старенька мати Сітка Евдокія Микитівна, зі с. Заболотці, району Броди, пошукує сина
ПЕТРА СІТКУ ІВАНОВИЧА (БОБИКА)
Мама дуже просить — хто знав би про нього або він сам, прошу писати на адресу:
D. Tywin,
Box 16, Como, 6152
West Australia

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 11-го ЛИПНЯ 1976 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Піврічні збори Б-ва св. Василія Великого 364 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при церкві св. Діви Марії. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — Оля Вик, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 27-го ЧЕРВНЯ 1976 р.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. Піврічні збори С-ва Любов 37 Відд. о год. 2 по пол. в залі школи св. Володимира, 425 Grier Avenue. На порядку: звіт Управи та роздача дивідендових чеків. — А. Гнатюк, секр.